
НАСОКИ ЗА ПИШУВАЊЕ НА ДИПЛОМСКИ ТРУД

Содржина

1. Општи информации.....	2
1.1. Правила при избор на тема	2
1.2. Правила за избегнување на плагијат	2
2. Структура на дипломскиот труд	4
2.1. Апстракт	4
2.2. Главен текст.....	4
2.3. Библиографија (цитирана литература)	5
3. Техничка обработка на трудот.....	6
3.1. Насловна страница.....	6
3.2. Форматирање.....	6
3.3. Цитирање на автор и давање примери.....	7
3.4. Наслови и табели	8
3.5. Библиографија/ Користена литература/ Цитирана литература	8

---

1. Општи информации

Дипломскиот труд претставува оригинална творба на студентот преку која студентот треба да покаже способност за аналитичко размислување и за самостојно истражување во кое креативно ќе обработи некоја тема или проблем. Трудот не треба да биде прераскажување на туѓи мисли и/или попис на одредени податоци туку анализа на тие податоци со цел да се добијат нови сознанија. Пред изборот на темата, студентот прво треба да одлучи каков тип дипломски труд ќе пишува: компилативен или истражувачки.

Компилативен труд подразбира собирање на материјали на одредена тематика и нивно систематизирање во една целина. Студентот не мора да открие нешто ново туку треба да го претстави собраниот материјал (обично непознат за другите) на свој оригинален начин, давајќи свое толкување.

Кај **истражувачкиот** дипломски труд студентот треба да изврши истражување на некоја проблематика или појава: врз основа на обработените податоци од истражувањето и сознанијата од други извори да дојде до заклучоци за карактеристиките на таа појава, односно да ја докаже или да ја одрече истражувачката хипотеза, која е во основата на неговиот труд.

1.1. Правила при избор на тема

Студентот во изработка на дипломскиот труд треба да следи неколку основни правила: темата треба да соодветствува на неговите интереси; основните извори (трудови) треба да се достапни и да се разбирливи за студентот и избраната методологија треба реално да одговара на можностите на студентот. Ова подразбира избор на тема од најтесна област за да може кандидатот, соодветно на своите способности, да одговори на академските барања за дипломски труд. Во спротивен случај студентот во текот на работата може да се „изгуби“ во обемноста на темата и да ја обработи површно и/или погрешно. Многу е важно студентот пред изборот на темата да консултира и да прочита литература од соодветната област. На тој начин треба да стекне информација за дотогашните истражувања во областа и да донесе одлука за изборот на предметот, односно за темата што би сакал да ја истражува. Тоа може да биде само еден мал аспект на таа појава, но затоа студентот ќе даде свој оригинален придонес во толкувањето и разбирањето на таа појава.

1.2. Правила за избегнување на плагијат

Нема да се толерира дипломски труд што содржи елементи на злоупотреба на авторски труд, како плагијат, односно претставување на туѓа работа како своја – во случајов, претставување на оригинални текстови, истражувачки инструменти, анализи и резултати на други автори, без нивно цитирање. Ваквата незаконска и неетичка постапка од страна на студентот претставува многу сериозен прекршок и ќе биде санкционирана во согласност со делот Основи на дисциплинска одговорност на студентите од Статутот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (2008), и попрецизно со член 328, став 5 од Статутот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ според кој „плагијаторство во форма на пренесување туѓ семинарски труд или академски есеј во свое име“ се смета за тешка дисциплинска повреда, за која на студентот во согласност со член 329 може да му се изрече дисциплинска мерка.

Исто така, нема да се толерира дипломски труд во кој студентот измислува податоци или во кој прави целосно копирање содржини од веб-сајтови и други дигитални извори.

Со дипломскиот труд ќе биде постапено во согласност со Законот за изменување и дополнување на Законот за научноистражувачката дејност, Службен весник на РМ, бр. 80 од 26.6.2012 година, член 6 и Правилникот за изменување и дополнување на Правилникот за начинот и постапката на водење бази на податоци за научноистражувачката дејност, Службен весник на РМ, бр. 91 од 20.7.2012 година, според кои се врши проверка на оригиналноста на научните трудови, односно на докторските дисертации, магистерските и специјалистичките трудови и на семинарските работи.

Поради ова, во согласност со Постапката за пријавување на дипломскиот труд на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, при поднесувањето на дипломскиот труд во печатена верзија, студентот задолжително поднесува и негова електронска верзија.

2. Структура на дипломскиот труд

Големината на трудот треба да биде од 25 до 40 страници текст. Студентот има право да го напише дипломскиот труд на јазикот на својата студиска група (албански, англиски, германски, француски итн.), но во тој случај треба да поднесе резиме (од 3 до 5 страници) на македонски јазик.

Трудот треба да содржи 3 дела:

- Апстракт
- Главен текст
- Библиографија

Трудот може да содржи и факултативни делови: Содржина и Прилози.

По Апстрактот може да следи Содржина. Таа претставува список на сите елементи на трудот, вклучително и самата содржина со бројот на страницата на која се наоѓа. Содржината се форматира според нумерацијата на насловите на поглавјата.

По Библиографијата може да следи и факултативниот дел Прилози. Тој опфаќа графички прикази, статистички табели, фотографии и сл., и не треба да зафаќа повеќе од 1/5 од текстот.

Подолу се претставени основните елементи на дипломскиот труд со нивната содржинска структура. Редоследот на претставување на елементите е според нивната поставеност во трудот.

2.1. Апстракт

Апстрактот е најкраток преглед на трудот и треба да содржи информации за целта, предметот, емпирискиот корпус, техниките на анализа и за клучните резултати од истражувањето. Апстрактот не треба да надмине 250 зборови. Под него може да бидат додадени клучните зборови што го карактеризираат истражувањето.

2.2. Главен текст

Главниот текст на дипломскиот труд треба да ги содржи следните поглавја:

а) Формулација на проблемот

Во овој дел се претставува избраната област на истражување и се опишува предметот на истражувањето. При формулација на проблемот задолжително се вклучува осврт кон изворите, односно кон предметната литература (literature review). Тука се даваат ставовите на авторите што пишувале на оваа област и тема, а кои се цитирани и/или парафразирани од студентот.

б) Дефиниција на темата

Во ова поглавје се дефинира избраната тема и се прави детален осврт на нејзините сегменти. На пр. ако темата е „Метафората во раната поезија на Блаже Конески“ тогаш се објаснуваат сегментите од кои се состои темата: што е

метафора (со краток осврт на теории), кој е Блаже Конески и се наведува изборот на песни и карактеристиките на раниот период на неговото поетско творештво.

в) Дефиниција на методот

Поглавјето вклучува низа податоци за начинот на кој е направено истражувањето, а кои се однесуваат на:

- поединечните случаи опфатени во анализата, односно составување на емпирискиот корпус (собирање на сите податоци, односно манифестации на појавата што се истражува);
- инструментот на истражувањето, односно механизмот како се собрани податоците, на пр. претставување на анкетниот лист, структурата на интервјуто, претставување на одредена матрица/модел на категории според кои е правена класификација; задолжително треба да се наведе дали соодветниот инструмент е позајмен или е создаден од кандидатот специфично за дипломскиот труд;
- процедурата на истражувањето – прецизен хронолошки преглед на фазите на истражувањето, односно на нивната содржина, нивното времетраење, местата на истражување, изворите на податоци (на пр. наоѓање на информатори, контакт со специфични институции или трагање по специфични изданија), користена опрема и сл.; и на
- начинот на кој се анализирани податоците, при што се наведуваат техниките на анализа, кои може да бидат од областа на квантитативните (основни статистички постапки) и/или квалитативните методи (на пр. студии на случај, интервју, анализа преку компарација и сл.). Во филолошките науки многу се применува (и се препорачува) споредбена анализа: предметот на истражувањето (некое својство/појава) може да се истражува во два јазика (мајчин и странски), или кај два/неколку дела/автори. Потем резултатите на анализата во секој јазик/дело/автор се споредуваат и преку споредбата се откриваат карактеристиките на таа појава.

г) Анализа со коментари

Поглавјето содржи дескриптивно (а може да се додаде и табеларно и/или графичко) претставување на резултатите од обработката на собраниот материјал во согласност со одбраниот начин на анализа. Претставувањето на добиените резултати треба да биде структурирано на оригинален начин, и околу секој наведен резултат треба да се развие дискусија. Во истражувачкиот дипломски труд анализата треба да биде организирана со цел постапно потврдување или отфрлање на хипотезата/хипотезите.

д) Заклучоци

Во последниот дел од главниот текст се прави сумарен преглед на сите претходни поглавја и се извлекува генерален заклучок.

2.3. Библиографија (цитирана литература)

Библиографијата треба да ги содржи само трудовите (изворите) што се цитирани во рамките на главниот текст, а не целата консултирана литература. Минималниот број на цитирани извори е десет.

3. Техничка обработка на трудот

Упатството за техничкото обликување на трудот е изработено според стандардизирани системи, кои се применуваат во академската литература на хуманитарните науки, и користи елементи на стилот АПА (APA Style).

3.1. Насловна страница

Насловната страница на трудот го содржи:

- името на универзитетот, името на факултетот
- насловот на трудот
- името на кандидатот
- академската титула и името на менторот
- годината на завршување на трудот.

3.2. Форматирање

Насловната страница треба да биде форматирана според следните параметри:

Големина на листот:	A4
Фонт:	Times New Roman (12 pt)
Проред:	1.5
Стил на фонтот:	Наслов, име на кандидатот и име на менторот - болдирано , други елементи – обичен (Regular)

Подредување (Alignment)

Наслов:	централно (Centered)
Поднаслов:	лево, одвоен со празен ред од насловот
Име на менторот:	лево
Име на кандидатот:	десно
Име на институцијата и година на завршување на трудот:	централно

Главниот текст и другите делови од трудот треба да бидат форматирани на следниот начин:

- големината на фонтот треба да биде 12 (Times New Roman), подредувањето – изедначено (Justified), со стил на фонтот – обичен – (Regular), со приближно 50 букви и знаци во еден ред со проред 1.5 и со маргини на документот од сите страни поставени нормално (Normal) (2.54);
- пасусите се пишуваат со вовлекување на првиот збор на пасусот од лево и во хоризонтално израмнување;
- страниците во трудот вообичаено се нумерираат со арапски броеви.

3.3. Цитирање на автор и давање примери

За цитирање на литература се употребува т.н. Харвардски систем (англ. The Harvard System of Referencing; Parenthetical referencing), односно т.н. *автор - датум систем*, според кој референците во рамките на текстот содржат 3 сегменти поставени во заграда и одделени со следните интерпункциски знаци: (презиме на авторот, година: страница), на пр. (Williams, 1998: 120–121).

Третиот сегмент од референцата – страницата – се изостава доколку се цитира целото дело, како во примерот (1).

(1) The perfect was subject to further development along a rather predictable path of grammaticalization (Dahl, 2000).

Доколку делото има два автора, помеѓу презимињата се пишува *и*, односно *and/&*. Начинот на цитирање е следниот: (Jones & Williams, 2001). Ако се цитира дело со повеќе од двајца автори, се наведува само првиот (Frank *et al.*, 2008).

Доколку се цитира странски автор се прави транслитерација на македонски, дадено во примерот (2).

(2) Во анализата на под-типовите на лични форми на *има* и *да*-конструкцијата поаѓаме од класификацијата на Бринтон (Brinton, 1991) за развојот на англискиот модален глагол *have to*.

Ако дипломскиот труд е напишан на јазикот на студиската група (албански, англиски, германски, француски итн.), тогаш авторот се цитира во оригинал,

Кратките цитати (приближно 15 зборови) се пишуваат во продолжение на текстот внесени во наводници (пример 3). Ако референцата е на крај на реченицата таа се става по затворените наводници и пред точката (пример 4).

(3) Huddleston and Pullum (2002: 1441) also draw a distinction between verbal and adjectival *get*-passives concluding that “*get* accepts adjectival passives as complements less readily than *be*”.

(4) Второто значење го поседува и менливата *има да*-конструкција: „во својата инфлектирана употреба (*имаш да работиш*) *има* искажува поблага дебитативност и неопходност на објект дури и кога објектот не се пројавува на формално-синтаксички план“ (Чашуле, 1989: 112).

Долгите цитати (составени од повеќе реченици) се поставуваат вовлечени, со можност за намалување на големината на фонот и/или на проредот заради разграничување од основниот текст. Во овој случај референцата се јавува по точката.

Примерите за илустрација на дискусијата се нумерираат со број во заграда. Ако примерот е на странски јазик (посебно ако темата е од областа на лингвистиката), треба да се даде преводот на примерот на македонски (во полунаводници) под оригиналниот пример.

- (5) *He may be wrong.*
'Тој може да греша.'
- (6) *May I come in?*
'Може да влезам?'

3.4. Наслови и табели

Насловите на поглавјата и нивните делови се нумерираат на следниот начин:

1. НАСЛОВ

1.1. Поглавје

1.1.1. Потпоглавје

Треба да се избегнуваат поделби во нумерирањето на деловите на поглавјата по третото ниво. Тие треба да се **болдирани**.

Закосените форми (*Italics*) се употребуваат за истакнување на поединечен сегмент од текстот, за примери во самиот текст и за наслови на книги и списанија.

Табелите и графичките прикази треба да бидат нумерирани и насловени, при што кај табелите нумерирањето и насловот се поставуваат над табелата, а кај графичките прикази под нив.

Податоците во табелите може да се форматираат во помала големина на фонот и со помал проред.

3.5. Библиографија/ Користена литература/ Цитирана литература

На крајот на трудот се прави список на користена литература (и на други извори) по азбучен редослед на презимињата на авторите, со целосни библиографски податоци. Изворите на кирилица се наведуваат во засебна библиографија. Првата линија од библиографската единица не се вовлекува. Вовлекувањето започнува од втората линија (1.5 cm, special hanging).

Библиографските единици на крајот содржат 4 главни сегменти одделени со точка:

Презиме на автор, А. (Година). *Наслов*. Место: Издавач.

Доколку се цитира литература којашто е во печат, се пишува предвидената година на издавање и „– во печат“, односно *forthcoming*. Доколку не е позната годината на издавање, на нејзиното место се пишува само „– во печат“. Истото се применува и во референцата.

Доколку се цитира ракопис, се пишува годината на ракописот, доколку постои, и се додава „– ракопис“, односно *manuscript*. Истото се применува и во референцата.

При цитирање на ракопис и на предавање, мора да се консултира авторот.

Насловите на книги и списанија се пишуваат искосено (*Italics*), за разлика од насловите на статиите. Се дава и бројот на страниците на статијата на крајот од другите податоци.

Презиме на автор, А. (Година). Наслов на статија. *Наслов на зборникот*. Место: Издавач, страници (од која до која страница).

Со повеќе автори:

Презиме на автор, А., Презиме на автор, Б., & Презиме на автор, В. (Година). Наслов на статија. *Наслов на списание*, број, од која до која страница.

Следат примери:

Книги и монографии:

Sullivan, W. J. (1998). *Space and time in Russian: a description of the locus prepositions of Russian*. Munich: Lincom Europa.

Langacker, R. (1987). *Foundations of cognitive grammar*. Vol. I. Theoretical prerequisites. Stanford: Stanford University Press.

Конески, Б. (2004). *Граматика на македонскиот јазик*. Скопје: Просветно дело.

Книга со уредник:

Colwell, R. (Ed.). (2006). *MENC Handbook of Research Methodologies*. Oxford University Press.

Статија:

Rosch, E. & Mervis, C.B. (1975). Family resemblances: Studies in the internal structure of categories. *Cognitive Psychology*, 7, 573–605.

Статија во зборник од конференција:

Friedman, V. (1999). Macedonian Historiography, Language, and Identity in the Context of the Yugoslav Wars of Succession. Kramer, C. and Cook, B. (Eds.). *Guard the Word Well Bound: Proceedings of the Third North American-Macedonian Conference on Macedonian Studies, (Indiana Slavic Studies 10)*. Bloomington, IN: Slavica, 71–86.

Тополињска, З. (2011). Педесет години го учам македонскиот јазик. *VIII македонско-полска конференција*, Скопје: Филолошки факултет „Блаже Конески”, 31–37.

Напис во дневен весник или списание:

Chang, K. (2011, July 20). New Approach Proposed for Science Curriculums. *New York Times*, A19.

Теза и дисертација:

Gilbert, J. (2011). The Development of motoric music skills in children ages three through six. Doctoral dissertation. University of Kansas.

Енциклопедија/Речник (единици без потпишан автор)

The Little Oxford Dictionary. (1994). Linguistics. *The Little Oxford Dictionary*. Oxford University Press, 370.

Веб-страница:

Society of ethnomusicology. (2000, May 1). *What is ethnomusicology?*. Retrieved January 3, 2013, from The Society of Ethnomusicology: <http://www.ethnomusicology.org/?page=WhatisEthnomusicol>

ФИЛМ:

Wolfinger, L. (Director). (2006). *Desperate Crossing - The Untold Story of the Mayflower* [Documentary].

Интервју:

Lang, L. (2009, November 17). Lang Lang: The most popular pianist on the planet. (O. Sterns, Interviewer). Retrieved August 16, 2011, from <http://edition.cnn.com/2009/WORLD/europe/11/13/langlang.bio/index.html>.

Забелешка

Студентите може да користат бесплатни електронски извори (open access) како што се следните електронски „банки“ на дисертации:

<http://ethos.bl.uk/>

<http://www.dart-europe.eu> (над 500 европски универзитети)

Изработено од проф. д-р Елени Бужаровска